

18.01.2017

Stj/45

§ 45

Den av ledamoten Helena Kantola väckta motionen om en anställning som äldreombudsman anknuten till äldrerådet

HEL 2016-006232 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden beslutade stadsfullmäktige bordlägga ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige beslutar anse den av ledamoten Helena Kantola väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Helena Kantola och 31 andra ledamöter föreslår i sin motion att en anställning som äldreombudsman anknuten till äldrerådet inrättas och att de ekonomiska verksamhetsförutsättningarna för dessa säkras.

Enligt 22 § 2 mom. i arbetsordningen för stadsfullmäktige ska stadsstyrelsen förelägga stadsfullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till de utlåtanden som kommit in och konstaterar att inrättandet av en anställning som äldreombudsman har behandlats tidigare, senast i form av en budgetmotion år 2011 och en fullmäktigemotion år 2013. Då ansågs det att de patient- och socialombudsmän, veteranombudsmannen och handikappombudsmannen som arbetar under social- och hälsovårdsväsendet har som uppgift att bistå kunder och deras närstående med rådgivning och ge information om kundernas rättigheter och handledning i frågor som hänför sig till anmärkningar och överklaganden. Att trygga de vård-, omsorgs- och boendetjänster som hänför sig till de äldres liv och livskvalitet och att ge rådgivning och information om kundens rättigheter hör enligt förpliktan-

de lagstiftning till kommunernas och kommunmyndigheternas uppgifter. Förpliktelsen gäller alla anställda och ingår i grunduppgiften för den normala verksamheten.

På social- och hälsovårdsverket fungerar servicerådgivningen Seniorinfo, där det erbjuds rådgivning per telefon och e-post under förmiddagar på vardagar. Dessutom fås rådgivning via hälsorådgivningsnumret 24 timmar om dygnet.

Vid Helsingfors stad följs äldrevårdens tillstånd och tidsfristerna för tillgången till tjänster upp med hjälp av lagstadgade planer för egenkontroll. De anställda och myndigheterna har en omfattande anmälningskyldighet vad gäller olägenheter och behov som de iakttar inom social- och hälsovården för de äldre.

I lagen föreskrivs ingenting om kommunala äldreombudsmän och deras uppgifter. Inrättandet och uppgifterna för ett äldreråd grundar sig på kommunallagen och på lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (den s.k. äldreomsorgslagen). Den av social- och hälsovårdsverket utnämnda sekreteraren för äldrerådet känner kommunens strategiska planering, förvaltning och olika sektorer, lagstiftningen, servicesystemen och hur de fungerar. Äldrerådet deltar enligt lagen i kommunens planering, beredning och uppföljning som berör den äldre befolkningen.

Stadsfullmäktige beslutade 9.9.2015 (§ 205) som en del av stadens strategiska planering att Stadens seniorprogram är planen för 2015–2016 i enlighet med vad som avses i 5 § i lagen om äldreservice. Äldrerådet har en central roll i uppföljningen av Stadens seniorprogram. Riktlinjerna om äldreservice i stadens strategiprogram och budget binder alla förvaltningar.

Stadsstyrelsen hänvisar till den omfattande reformen av social- och hälsovårdstjänsterna som pågår, där fokus ligger på kundens behov och riktande av integrerade tjänster så att de motsvarar kundens behov. Inom social- och hälsovårdsväsendet förs ett allt intensivare samarbete för att koordinera omfattande, högklassiga tjänster och vård i rätt tid för äldre. Stadsstyrelsen anser att det inte är ändamålsenligt att inrätta en separat anställning som äldreombudsman.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

Postadress
PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

18.01.2017

Stj/45

- 1 Valtuutettu Helena Kantolan aloite
- 2 Vanhusneuvoston lausunto 7.9.2016, vanhusasiamiestä koskeva valtuustoaloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 30.11.2016 § 334

HEL 2016-006232 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden beslutade stadsfullmäktige bordlägga ärendet till stadsfullmäktiges sammanträde 18.1.2017.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 14.11.2016 § 1007

HEL 2016-006232 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Helena Kantolan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 13.09.2016 § 212

HEL 2016-006232 T 00 00 03

Lausunto

Postadress

PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle vanhusasiamiehen vakanssin perustamista vanhusneuvoston yhteyteen koskevaa Kantolan ym. valtuustoaloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

”Kuntalaissa ja laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (ns. vanhuspalvelulaki) säädetään vanhusneuvoston perustamisesta ja vanhusneuvoston tehtävistä. Vanhusasiamiehen tehtävän perustamista Helsinkiin on käsitelty aiemmin valtuustoaloitteiden vastauksissa vuosina 2011 ja 2013. Vanhusasiamiehelle esitetyt tehtävät toteuttavat jo normaalitoimintana vanhusten parissa työskentelevät työntekijät. He huolehtivat neuvonta- ja ohjauspalveluista, palvelutarpeiden selvittämisestä ja niihin vastaamisesta. Tämän lisäksi sosiaali-, potilas-, veteraani- ja vammaisasiamiesten tehtävänä on neuvoo asiakkaita, heidän omaisiaan ja läheisiään, tiedottaa asiakkaiden oikeuksista sekä opastaa heitä esimerkiksi muistutuksiin ja valitukseen liittyvissä asioissa.

Vanhuspalvelulain 23 § ja sosiaalihuoltolain 47 § edellyttävät, että sosiaalihuollon toimintayksikön tai muun toimintakokonaisuudesta vastaavan tahon on laadittava omavalvontasuunnitelma, joka on pidettävä julkisesti nähtävänä: Helsingissä kaupungin verkkosivuilla ja toimintayksiköiden toimitiloissa esim. ilmoitustaululla. Sosiaali- ja terveystalvvelviraston sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut -osasto on laatinut yhteisen omavalvontasuunnitelman, joka koskee palvelukeskustoimintaa, kotihoitoa, sosiaali- ja lähityötä, päivätoimintaa, lyhyt- ja pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitoa monipuolisissa palvelukeskuksissa ja palvelutaloissa sekä alle 65-vuotiaiden monisairaiden asumispalveluja. Helsingin vanhustenhuollon tilaa seurataan säännöllisesti näiden omavalvontasuunnitelmien avulla. Lisäksi valvotaan palvelun saannin määräaikoja, jotka seurannan mukaan toteutuvat ikääntyneiden palveluissa hyvin.

Sosiaalihuoltolain ilmoitusvelvollisuuden mukaan sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajina toimivien henkilöiden on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Lisäksi vanhuspalvelulaki edellyttää viranomaisia ilmoittamaan viipymättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle henkilölle sosiaali- tai terveydenhuollon tarpeessa olevasta iäkkästä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan. Kysymyksessä voi olla myös huoli omaishoitajan jaksamisesta.

Helsingissä vuonna 2015 aloitettu Stadin ikäohjelma on vanhuspalvelulain mukainen toimeenpanosuunnitelma. Ohjelman valmistelussa ja toi-

meenpanossa ovat asukkaat ja asiakkaat keskeisesti mukana. Palvelujen kehittäminen yhdessä asiakkaiden kanssa lisää asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia ja palvelujen asiakaslähtöisyyttä.

Sosiaali- ja terveystyö on aloittanut uudelleen 1.2.2016 ikääntyneille ja heidän läheisille suunnatun Seniori-info -palveluneuvonnan, josta neuvontaa saa puhelimitse ja sähköpostitse joka arkipäivä aamupäivisin. Lisäksi neuvontaa saa Helsingin kaupungin Virka Infosta sekä 24 tuntia vuorokaudessa palvelevasta terveystyöstä.

Sosiaali- ja terveystyössä on aloitettu sosiaali- ja terveyspalvelujen laaja uudistaminen, jonka keskiössä ovat asiakkaan tarpeet ja integroitujen palvelujen kohdentaminen asiakkaan tarpeita vastaaviksi. Palvelujen uudistaminen turvaa entistä tiiviimmän sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteistyön ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseksi monipuolinen palvelukeskus -toimintamallissa sekä jatkaa yhteistyötä vanhusneuvoston, muiden hallintokuntien ja kolmannen sektorin kanssa.

Ikääntyneitä koskevissa yhteydenotoissa keskeisin huoli on ollut riittävän laadukkaan hoivan toteutuminen ympärivuorokautisissa palveluissa. Tämän vuoksi sosiaali- ja terveyslautakunta pitää perusteltuna kehittää ja vahvistaa perustyötä ikääntyneiden palveluissa. Vanhusasiamiehelle esitettyjä tehtäviä toteuttavat jo normaalitoimintana vanhusten parissa työskentelevät työntekijät sekä asiamiehet. Sosiaalihuoltolaki ja vanhuspalvelulaki velvoittavat kaupungin hallintokuntia järjestämään vanhusten laadukkaat palvelut normaalina toimintana. Seurantavälineiksi on kehitetty mm. omavalvontajärjestelmä. Sosiaali- ja terveyslautakunta ei näin ollen pidä tarpeellisenä erillisen vanhusasiamiehen vakanssin perustamista vanhusneuvoston yhteyteen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Ikäihmisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta on tärkeää, että he saavat asianmukaista neuvontaa, palvelua ja hoitoa sekä tukea arjessa selviytymiseen. Kunta voi tukea ikäihmisiä tarjoten riittävät ja oikea-aikaiset palvelut yhteistyössä eri tahojen kanssa. Kunnan velvollisuus on ottaa vanhusneuvosto mukaan kunnan toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan kaikissa asioissa, jotka koskevat ikääntyneitä väestöä. Vanhusneuvoston toiminta vahvistaa omalta osaltaan ikäihmisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia elinolojaan koskevien päätösten valmistelussa ja palvelujen kehittämisessä.”

Käsittely

13.09.2016 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Tuula Salo: Vastaesitys esityslistan kohta 8, Kappale 9 loppuun

"Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tarpeellisena sitä, että vanhusneuvoston yhteyteen perustettaisiin vannhusasiamiehen tehtävä, johon kuuluisi ikäihmisten palveluohjaus ja oikeudellisissa kysymyksissä opastaminen."

Samalla poistaen kappaleen 8 viimeinen virke:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta ei näin ollen pidä tarpeellisena erillisen vanhusasiamiehen vakanssin perustamista vanhusneuvoston yhteyteen."

Kannattaja: Gunvor Brettschneider

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaesitys esityslistan kohta 8, Kappale 9 loppuun "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tarpeellisena sitä, että vanhusneuvoston yhteyteen perustettaisiin vannhusasiamiehen tehtävä, johon kuuluisi ikäihmisten palveluohjaus ja oikeudellisissa kysymyksissä opastaminen." Samalla poistaen kappaleen 8 viimeinen virke: "Sosiaali- ja terveyslautakunta ei näin ollen pidä tarpeellisena erillisen vanhusasiamiehen vakanssin perustamista vanhusneuvoston yhteyteen."

Jaa-äännet: 6

Maija Anttila, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure

Ei-äännet: 4

Gunvor Brettschneider, Miina Kajos, Tuula Salo, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Jouko Malinen, Tiina Tasmuth

Poissa: 0

Jäsen Tuula Salon vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 6 - 4 (tyhjiä 3).

Jäsen Tuula Salo ilmoitti päätöksestä eriävän mielipiteensä.

Esittelijä

va. virastopäällikkö

18.01.2017

Stj/45

Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Helena Soini, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46933
helena.soini(a)hel.fi